

Informe de resultats de l'estudi

“Impacte de la Covid-19 en el benestar emocional d'infants i adolescents de Catalunya”

Introducció

Durant la primavera de 2020, la pandèmia del SARS-CoV-19 va causar que dues terceres parts de la humanitat patissin confinaments, entre ells els infants i adolescents del nostre sistema educatiu. Conèixer la seva situació i entendre les seves reaccions sota unes condicions tan anòmales és vital per tal d'afrontar possibles nous situacions d'alteració de la quotidianitat en el futur. És per això que des del Projecte Òrbita hem dut a terme un estudi per analitzar l'efecte de la pandèmia i al confinament d'infants i adolescents preguntant-los directament a ells i elles. Per fer-ho, hem adaptat el nostre Test Adaptatiu per valorar la resposta a nova realitat, tenint en compte situacions derivades de l'escolarització remota i la reducció de la comunicació amb els companys només per canals digitals. L'estudi ha estat obert a **infants de 6 a 18 anys** durant un període de 2 mesos, de principis de maig a finals de juny del 2020, durant els quals hi han participat 156 infants i adolescents.

Les preguntes de l'estudi tenen tres versions adaptades respectivament a Cicle Inicial, Cicle Mitjà i Superior de Primària, i a Secundària. Algunes de les dades destacables sobre la participació són les següents (vegeu Figures 1A i 1B):

Respostes segons província

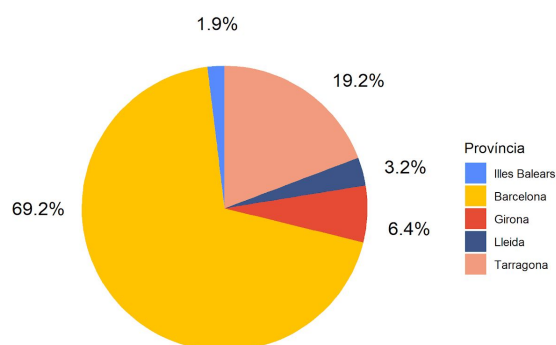

Figura 1 A. Procedència geogràfica de la mostra

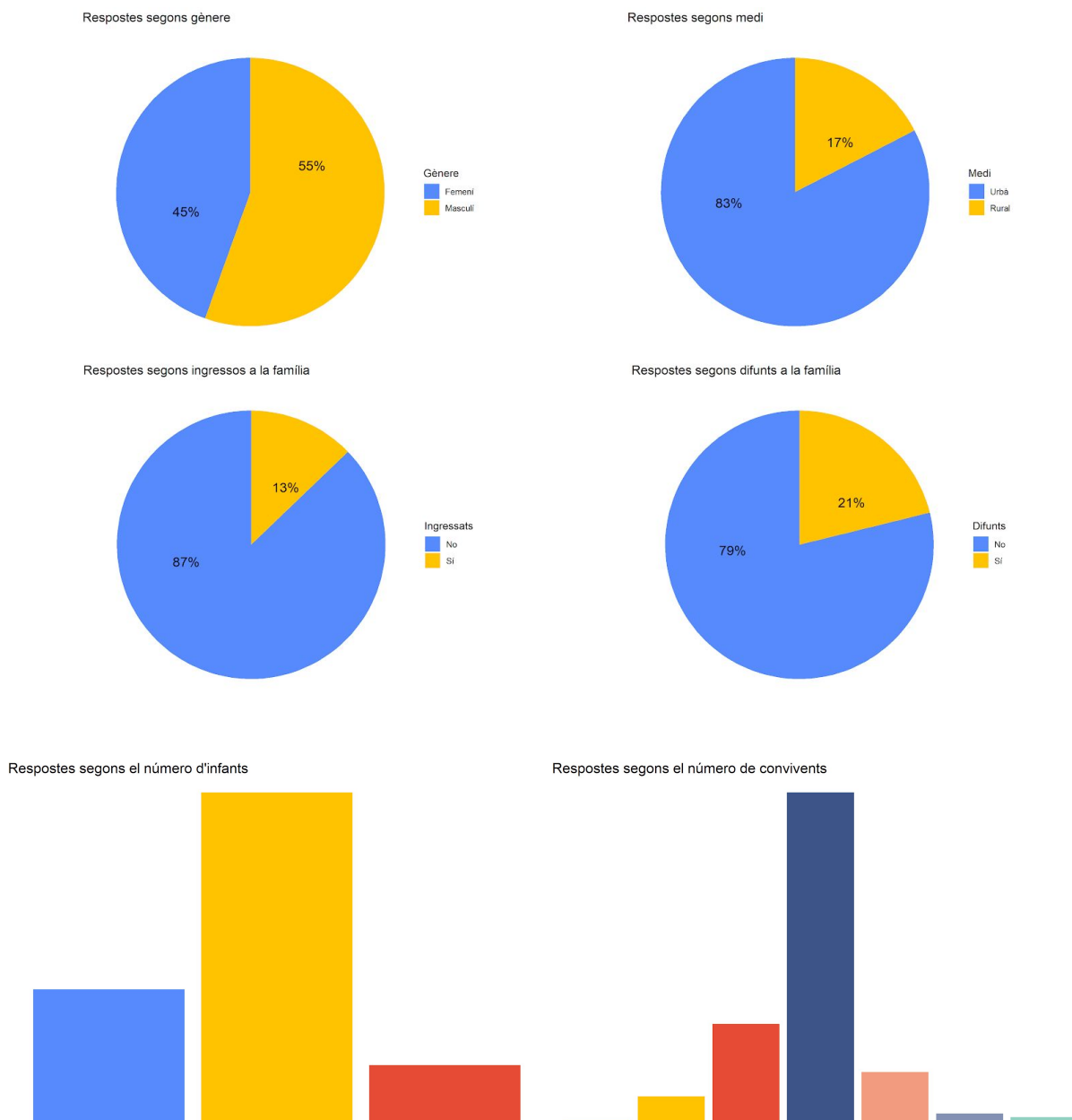

Figura 1B. Gràfics descriptius de la mostra

- Un **22% dels participants ha tingut afectats de Covid** dins del seu nucli domèstic, i un **13% més ha tingut morts** en el seu cercle familiar durant el confinament.
- El 25% dels participants eren un sol infant a casa durant el confinament, per un 63% eren dos infants a casa, i per un 11%, 3, i per menys d'un 1%, més de 3.
- A nivell de distribució territorial els resultats provenen un 69% de la província de Barcelona, un 19% de la província de Tarragona, i un 6%, 3% i 2% respectivament de Girona, Lleida i Les Illes Balears.

Resultats

A continuació, presentem una breu descripció d'alguns dels resultats més destacats.

Generals

A cicle inicial, veiem un empitjorament significatiu generalitzat en el seu estat d'ànim (Figura 2). Així mateix, també veiem diverses alteracions amb la seva percepció de la pandèmia.

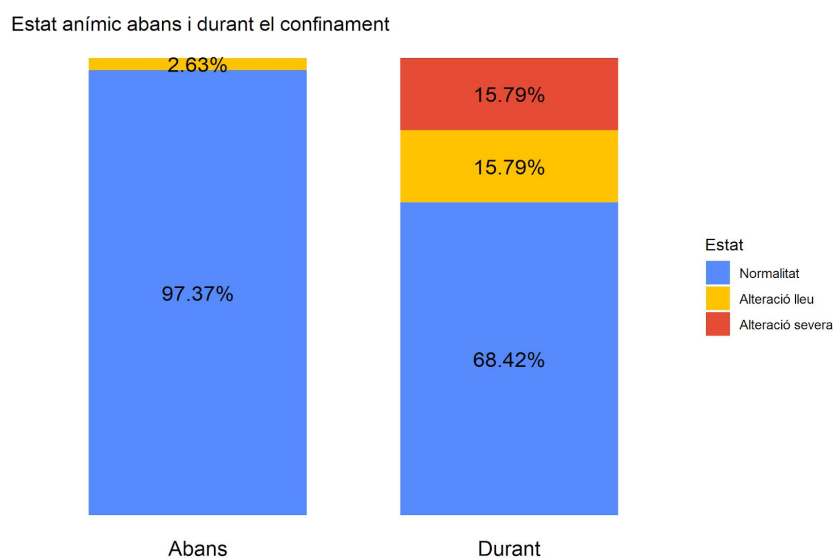

Figura 2. Evolució de l'estat anímic abans i durant el confinament

En el cas de cicle mitjà, superior i secundària veiem que **la preocupació augmenta de forma generalitzada**, tot i que generalment a nivells **lleus**, amb només un 6% de greus. Aquesta preocupació està associada amb el nombre de persones que conviuen a la família.

Simptomatologia clínica

Si comparem l'estat anímic d'infants i adolescents abans i durant del confinament, observem una disminució notable d'**alegria**, amb un nombre de nens i nenes que **se senten poques vegades feliços que s'han multiplicat per més de 20**.

En la mateixa línia observem un augment de **tristesa**, **duplicant-se els casos greus i multiplicant per 4 els lleus**. Aquest augment és més acusat en el medi urbà que en el medi rural. Vegeu les figures 3A i 3B.

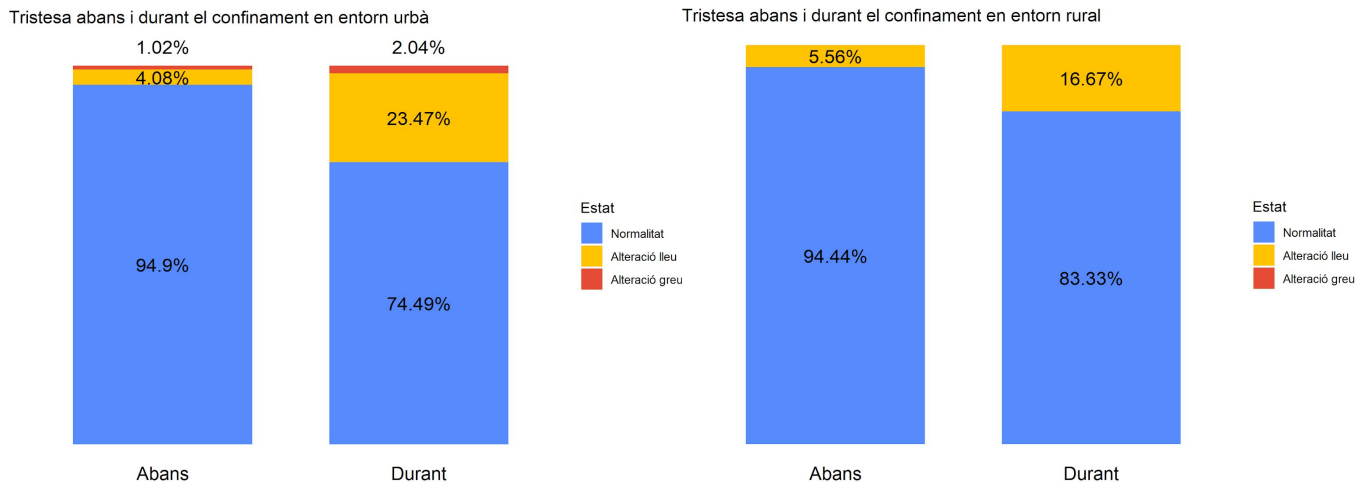

Figura 3A i Figura 3B. *Evolució de la tristesa abans i durant el confinament*

La **ràbia** també ha augmentat de forma significativa, però generalment amb valors lleus. D'altra banda destaquen uns **nivells de ràbia estadísticament més alts en infants i adolescents que han perdut algun familiar durant la pandèmia.**

Pel que fa als **hàbits d'alimentació** els resultats indiquen una **disminució significativa de la gana**, sobretot en el cas de nenes i noies i en famílies amb més de dos infants. Vegeu figura 4.

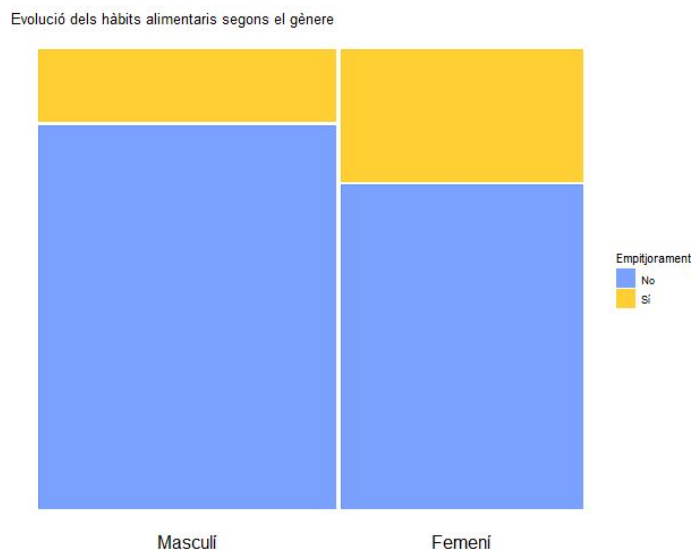

Figura 4. *Evolució dels hàbits alimentaris.*

La **capacitat de concentració** també ha empitjorat de forma significativa tot i que amb valors gairebé sempre lleus. Aquesta **disminució atencional** és especialment present en casos que han patit defuncions a la família durant el confinament.

Adaptació

Escolar

Referent a la relació amb l'escola, **les noies són les que més ganes tenien de tornar presencialment** i **els alumnes de secundària els més contraris al retorn**. Aquests últims són els que menys han gaudit de les trobades virtuals amb l'escola durant el confinament, així com els infants i adolescents que han patit alguna mort a la família a causa de la pandèmia.

Social

A nivell social no es troba **cap afectació destacable**, mostrant doncs una capacitat d'adaptació molt bona als canvis en l'àmbit de les relacions.

Familiar

Especialment les noies i els infants i adolescents que han patit alguna mort a la família són els que menys a gust han estat a casa. Per altra banda els que es troben en un medi rural s'han mostrat més contents amb l'ambient familiar.

Els infants de primària perceben més crits i discussions a casa que els de secundària. Destaca també **major nombre de conflictes en famílies amb més membres convivint**.

Referent a les videotrucades amb la família, són els alumnes de secundària i els que habiten en zones rurals que els agrada estadísticament menys.

Por al contagi per Covid

Hi ha un **nombre molt gran** (figura 5) **d'infants i adolescents que tenen por que algú de la seva família emmalalteixi per COVID-19**, significativament superior en el cas de les noies. D'altra banda nombrosos infants i adolescents tenen por que algú de la seva família perdi la feina per culpa de la pandèmia, fet especialment significatiu a secundària.

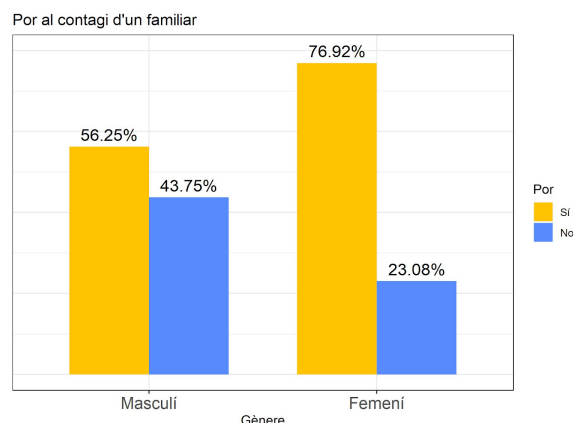

Figura 5. Por al contagi d'un familiar

Per últim cal destacar que s'observa una **preocupació generalitzada per com seria l'escola post-confinament**.

Conclusions

Considerant els resultats obtinguts, podem afirmar que **la situació de pandèmia de la Covid-19 ha tingut un impacte significatiu en els infants i adolescents**. Els canvis familiars, escolars i personals que han viscut, així com la incertesa de la situació viscuda, ha provocat un seguit de neguits, pors i un estat anímic més baix. De totes maneres, la majoria d'alteracions significatives que hem vist, sobretot en les edats des de 8 a 18 anys, són **lleus**, mostrant la **resiliència** que tenen infants i adolescents als canvis del seu voltant i a situacions emocionalment difícils.

Per tal d'encarar possibles noves quarantenes, recomanem doncs crear un espai on es pugui parlar lliurement dels sentiments davant de les situacions viscudes, compartir la informació del que passa al seu voltant adaptant el contingut al que poden comprendre per edat i vetllar per mantenir uns hàbits alimentaris i de son estables són eines que en un possible nou confinament poden ajudar a les famílies a garantir una bona salut física i mental dels infants i adolescents.

Annex

Tots els detalls de l'estudi són accessibles des del web www.projecteorbita.cat